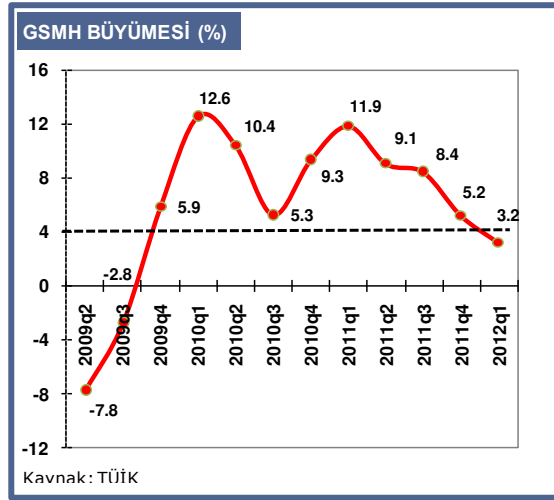

EKONOMİ BÜLTENİ 115

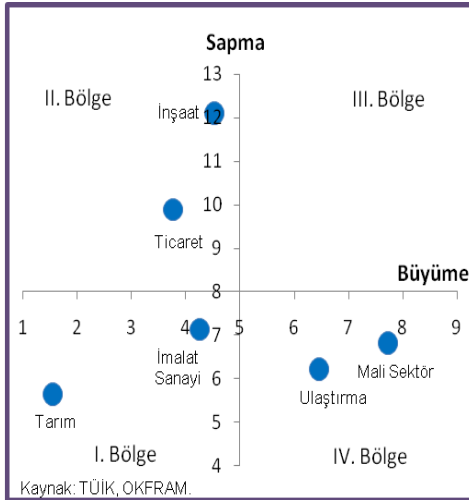
06 Temmuz 2012

İlk Çeyrekte Hane Halkı Tüketimi Dururken, Kamu Harcamaları Büyümeyi Ayakta Tuttu.

Türkiye ekonomisi, 2012 yılının ilk çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %3.2 büyüyerek 183.8 milyar dolar hasıla yarattı. Böylece son dört çeyrekte toplam hasıla 774.6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş oldu. Büyümeyi harcamalar bakımından incelediğimizde; %70 ile en yüksek ağırlığa sahip olan hane halkı tüketiminin bir önceki yılın aynı dönemine göre durma noktasına geldiği, buna karşın %10 ağırlığa sahip olan kamu tüketim harcamalarının ise %5.5 artarak büyümeyi ayakta tuttuğu göze çarpmaktadır. 2011 yılının üçüncü çeyreğinde TL'de gözlenen aşırı değer kaybının gecikmeli etkileri ile, son çeyrekte başlayan iç ve dış talep dengelenme süreci 2012 yılının ilk çeyreğinde de devam etti. İlk çeyrekte, ihracat %13 artarken, ithalat %5.5 geriledi. Bunda, kur artışının yanı sıra, sıkı para politikaları ve kredi sıkılaştırma önlemleri etkili oldu. Ancak, Mayıs-Haziran aylarında ilk çeyrekte TL'nin değer kazanmasının gecikmeli etkileriyle ithalat ve dolayısıyla talep enflasyonunun canlanmaya başlaması, yılın ikinci çeyreğinde hane halkı tüketiminin artacağını işaret etmektedir. Bu beklenti paralelinde, yılsonunda son iki yıllık ortalama büyüme hızı olan %4'ün yakalanması mümkün gözükmemektedir.

Sektörel risk haritasına göre Türkiye ekonomisinin en etkin alanları mali sektör ve ulaştırma.

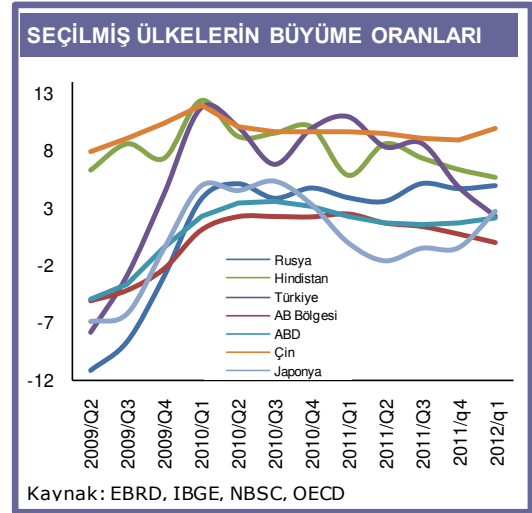
Türkiye ekonomisinin son 12 yıllık katma değer verileri kullanılarak hazırlanan sektörel risk haritasına göre Türkiye ekonomisindeki büyümenin kalıcı ve güçlü unsuru olarak; yüksek büyüme ve düşük sapmayı ifade eden IV. bölgede yer alan mali sektör ve ulaştırma sektörleri ön plana çıkmaktadır. İmalat sanayi ve tarım sektörleri ise düşük büyüme ve düşük sapma değeri ile ekonominin konservatif kısmını oluşturmaktadır. İnşaat ve ticaret sektörleri, düşük büyüme ve yüksek sapmayı gösteren II. bölgede yer alarak, ekonomik büyümenin yumuşak kısmını oluşturmaktadır. Ters endüstrileşme sürecinin yaşandığı ülkelerde hizmetler sektörünün hasıladaki payının %70'lerin üzerine çıktığı bilinmektedir. Türkiye'de bu oran %45'in üzerinde olup, özellikle mali ve ulaştırma sektöründeki mevcut gelişimin devam etmesiyle bu oranın giderek yükselmesi beklenebilir. Diğer yandan ithal girdi oranının yüksek olduğu sektörlerde dış şoklara olan yüksek hassasiyetin giderilmesi için yerli üretimin teşvik edilmesi gerekmektedir.

Milli gelirin %55'i dış şoklara karşı dirençsiz...

İlk çeyrek itibarıyla toplam hasıladaki paylar imalat sanayinde %26, ulaşırmada %15.3, ticarete %13.4, mali sektörde %12.2, inşaat %5.8, tarımda %4.2 düzeyinde gerçekleşmiş, bu oranlarda ticaret sektörü payındaki hafif gerileme hariç önceki yıla göre ciddi bir yapısal değişim gözlenmemiştir. Toplam hasılanın %45'ini oluşturan imalat sanayi, ticaret ve inşaat sektörü ithal girdi kullanımının yüksek olması sebebiyle dış şoklara yüksek hassasiyet göstermektedir. Nitekim, küresel ekonomik yavaşlamanın etkileriyle ilk çeyrekte ticaret sektörü 16 puan, inşaat sektörü 12.5 puan, imalat sanayi 12 puan ile, milli hasıladaki 8.7 puanlık hız kaybının üzerinde bir yavaşlama sergilemiştir. Küresel resesyonun yayılmaya devam ettiği bu dönemde imalat sanayi, inşaat ve ticaret gibi sektörlerdeki aktivitenin bir süre daha yavaşlamaya devam etmesi beklenebilir. Buna karşın daha güçlü ve tutarlı konumdaki ulaşırmada sektörü 7.7 puan, mali sektör 5.2 puan ve tarım sektörü 2.5 puan ile diğer sektörlerle göre daha yavaş bir gerileme göstermiştir. Söz konusu sektörlerin toplam gelirlerdeki payı %32 olup, bu kısım hasılanın dış şoklara karşı dirençli bölümünü oluşturmaktadır. Uzun vadede yüksek büyüme ve düşük standart sapma değerleriyle ekonomiyi dengeleyen temel direk konumundaki, özellikle ulaşırmada ve mali sektörün görece güçlü konumunu sürdürmesi beklenebilir.

Japonya depremi sonrasında Türkiye, Hindistan, AB – Japonya, Çin, ABD, Rusya büyümesi Ayrıştı.

AB, Hindistan ve Türkiye'nin Japon ekonomisi ile korelasyonu deprem öncesi ve sonrasında ciddi farklılıklar göstermektedir. Deprem öncesinde pozitif güçlü olan korelasyon, deprem sonrasında negatif güçlü hale gelmiştir. 2011'in ikinci yarısında Japon ekonomisi toparlanırken, Türkiye ve AB ekonomilerinin yavaşladığı gözlenmiştir. 2012 yılı ilk çeyreğine gelindiğinde ise; Japonya'nın büyüme hızının 2.7 puan artmasına rağmen, OECD ülkeleri ve gelişmekte olan ülkeler arasında yıllık bazda en sert yavaşlayan ülkenin -8.65 puan ile Türkiye olduğu anlaşılmaktadır. Aynı dönemde, AB büyüme hızı -2.5 puan küçülmüştür. Deprem sonrasında Japonya ile korelasyonu yükselen ülkeler ise; ABD, Çin, Rusya'dır. 2008 krizinden sonra gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ayrışmanın, 2010 yılındaki deprem sonrasında yapısal olarak değiştiği anlaşılmaktadır. Bu bilgiler ışığında; Japonya ekonomisindeki gidişatın Türkiye ekonomisine ilişkin öngörülerde önem kazandığı açıkça görülmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde, AB bölgesindeki ekonomik yavaşlama, bu bölgeyle korelasyonu yüksek olan Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerde de özellikle hane halkı tüketimindeki azalmayla önemli ölçüde hissedilmiştir. Diğer yandan aynı dönemde Japonya, ABD, Rusya ve Çin gibi ülkelerin ise AB bölgesinden ayrıştığı dikkati çekmektedir. Özellikle Japon ekonomisindeki gelişmeler, Türkiye ile negatif yüksek korelasyonu sebebiyle gidişatla ilgili öngörülerde önemli bir parametre olarak izlenmelidir. Değerli TL'nin gecikmeli etkileriyle artmaya başlayan ithalat ve bunu destekler nitelikteki TÜFE artışı, yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde ekonomik aktivitenin canlanabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, yılsonu büyüme tahminimizi %4 olarak koruyoruz.